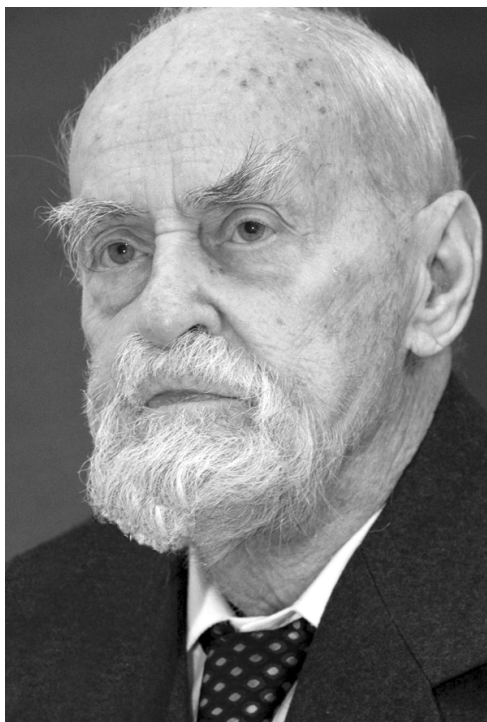

Wspomnienie o Profesorze Tadeuszu Waclawie Nowackim

Profesor Tadeusz Waclaw Nowacki
1913–2011

W dniu 26 września 2011 roku, niespełna dwa miesiące przed 98 Rocznicą Urodzin, zmarł Prof. zw. dr Tadeusz W. Nowacki. Postać wyjątkowa we współczesnych dziejach nauki polskiej. Twórca subdyscypliny pedagogicznej – pedagogiki pracy – oraz związanej z nią ściśle andragogiki pracy. Promotor ponad 40 doktorów oraz recenzent w wielu przewodach habilitacyjnych, a także w postępowaniach kwalifikacyjnych o nadanie tytułu profesora w obszarze nauk pedagogicznych i nauk o pracy. Wspomniały znawca i współtwórca wielu dziedzin wiedzy z obszaru historii i teorii kształcenia zawodowego, wychowania przez pracę, do pracy i w procesie pracy, teorii współcześnie rozumianego całościowego rozwoju zawodowego człowieka oraz teorii doksztalcania i doskonalenia zawodowego pracowników, ale także wspomniały znawca filozofii, psychologii, prakseologii oraz wielu nauk o pracy.

Profesor Tadeusz W. Nowacki to Mistrz wyjątkowy, służący w długim swoim życiu nauce i oświacie, Polsce i ludziom pragnącym stawać się doskonalszymi w swoim profesjonalnym i wielostronnym rozwoju oraz działaniu. Był zawsze otwarty na ludzkie potrzeby oraz służył radą i pomocą prowadząca do ich urzeczywistnienia.

Zawsze kierował się zasadą partnerstwa i przyjaźni, pod warunkiem jednak, że idea powyższa stanowiła także wartość uniwersalną dla otoczenia, szczególnie ludzkiego. Był wielkim przyjacielem ludzi pracy oraz czyniących pracę człowieka istotnym wyznacznikiem ich rozwoju.

Na szczególne podkreślenie zasługują osiągnięcia twórcze Profesora, wyrażające się liczbami: ponad 40 autorskich opracowań zwartych, ponad 100 pozycji redakcyjnych oraz ponad 600 rozpraw, studiów i artykułów publikowanych w najbardziej reprezentatywnych wydawnictwach i periodykach o zasięgu międzynarodowym, ukazujących się zarówno w kraju, jak i poza granicami Polski. Wśród najbardziej znanych wymienić należy między innymi:

- *Zarys psychologii* (1960 – osiem wydań), a od 1969 r. *Elementy psychologii*;
- *Szkice z dziejów kształcenia zawodowego* – od początku XIX wieku (1967);
- *Podstawy dydaktyki zawodowej* (1971 – kilka wydań);
- *Dydaktyka doskonalenia zawodowego* (1976);
- *Metodologia pedagogiki pracy* (1978 – redakcja);
- *Praca i wychowanie* (1980);
- *Pedagogika pracy – problematyka i przegląd badań* (1982 – redakcja);
- *Kształcenie i doskonalenie pracowników – zarys andragogiki pracy* (1983);
- *Zawodownawstwo* (1999);
- *Leksykon pedagogiki pracy* (2004);
- *Tworząca ręka* (2005);
- *Świat marzeń* (2010).

To tylko przykłady publikacji Profesora Tadeusza W. Nowackiego. Znaczna ich część, także z tych wydanych przed wielu laty, cieszy się zainteresowaniem czytelników, zwłaszcza zajmujących się w swoich rozważaniach teoretycznych, badaniach oraz działalności praktycznej problematyką pedagogiki pracy.

Do innych znaczących działań naukowo-badawczych, dydaktycznych i organizacyjnych Profesora zaliczyć należy:

- doprowadzenie do utworzenia w 1972 roku Instytutu Kształcenia Zawodowego w Warszawie i kierowanie nim do roku 1983, tj. do chwili przejścia na emeryturę;
- utworzenie i społeczne kierowanie Ogólnopolskim Seminarium Pedagogiki Pracy (1968–1983);
- współpraca z wieloma instytucjami naukowymi, uczelniami i partnerami w różnych krajach świata.

Ta rozległa i licząca się w odbiorze społecznym aktywność Profesora uhonorowana została wieloma wysokimi wyróżnieniami państwowymi i naukowymi, w tym między innymi:

- Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski;
- Tytułem Doktora Honoris Causa nadanym przez Akademię Bydgoską im. Kazimierza Wielkiego;
- Tytułem Doktora Honoris Causa nadanym przez Uniwersytet Pedagogiczny im. M.P. Dragomanowa w Kijowie.

Profesor Tadeusz W. Nowacki był też członkiem, a często także organizatorem i kierownikiem licznych organizacji naukowych i społeczno-kulturalnych, w tym:

- członkiem Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk oraz Przewodniczącym Zespołu Pedagogiki Pracy tego Komitetu (przez około 30 lat);
- odkrywcą i propagatorem idei legendarnego ZET-u, publikując między innymi dzieło *ZET w walce o niepodległość i budowę państwa* (1966);
- organizatorem i redaktorem naczelnym Biblioteki Kształcenia Zawodowego obejmującej ponad 100 publikacji naukowych i metodycznych;
- inicjatorem i redaktorem naczelnym reprezentacyjnych wydawnictw IKZ – *Pedagogika Pracy* oraz roczników *Szkoła-Zawód-Praca*, aktualnie wydawanych przez Instytut Technologii Eksploatacji w Radomiu i przez Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Przyjaciele, uczniowie i sympatycy Profesora Tadeusza W. Nowackiego zawsze pamiętali o Jego rocznicach Urodzin, z tym że szczególnie uroczyste obchodzono:

- 65-lecie Urodzin, w Instytucie Kształcenia Zawodowego w Warszawie (1978);
- 75-lecie Urodzin, w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Bydgoszczy (1988);
- 90-lecie Urodzin, w Wyższej Szkole Pedagogicznej TWP w Warszawie (2003);
- 95-lecie Urodzin, w Ośrodku Konferencyjnym w Zubercu (Słowacja 2008).

Już nastawiliśmy się na szczególnie uroczyste obchody 100-lecia Dostojnego i Wspaniałego Nestora Pedagogów Polski, lecz przedwczesny Jego zgon z konieczności nakazuje nam uczcić owe 100-lecie w zupełnie innej tonacji. Z pewnością z bólem i wyjątkową powagą poddamy się rozległej refleksji nad losem **Człowieka rzeczywistego**.

Zygmunt Wiatrowski
Najbliższy współpracownik i niezawodny przyjaciel
Profesora – Mistrza Wyjątkowego
(Ciechocinek, październik 2011)